

Sosiaaliamiehen selvitys vuodesta 2021

Perusturvalautakunta 05.04.2022 § 30
261/05.00.00/2022

Valmistelija

sosiaalityön johtaja Marketta Tiihala

Sosiaaliamiehen tehtävänä on neuvoa kuntalaisia sosiaalihuollon asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa, avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä, toimia asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi, seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä. Sosiaaliamiehellä on lakisääteinen velvollisuus antaa toiminnasta selvitys vuosittain kunnanhallitukselle. Vuosittaisen selvityksen muodossa sosiaaliamiehellä on rooli asiakkaan ja kunnan yhteistyökumppanina edistää kuntien strategioiden toteutumista.

Vuotta 2021 koskeva selvitys on julkaistu 10.3.2022. Tampereen seutukunnan sosiaaliamiehen toiminta-alueena on Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Vesilahti, Valkeakoski ja Ylöjärvi.

Sosiaaliamiehen selvityksessä esitetyt tiedot perustuvat asiakkaiden, heidän edustajiensa sekä henkilöstön yhteydenottoihin sekä asioihin, jotka ovat tulleet esille muussa sosiaaliamiestoiminnassa. Sosiaaliamiehet ovat kiertäneet alueensa kunnat, tavanneet henkilöstöä kunnissa ja keskustelleet kuntaa koskevista yhteydenotoista ja käyneet kuntaa koskevat tilastot läpi.

Vuosiselvityksessä tuodaan esille koko toiminta-alueen tilannetta tiivistetysti.

Vuotta 2021 koskevaa selvitystä varten ei ole toteutettu erillistä kuntakyselyä.

Sosiaaliamiehen asiatapahtumia oli vuoden 2021 aikana koko toiminta-alueella 863, joista 53 koski Ylöjärveä. Tapahtumien määrä on Ylöjärven osalta vaihdellut kolmen edellisen vuoden aikana 50 - 55 välillä.

Koko toiminta-alueella yhteydenottoja tuli edelleen eniten lastensuojeluun liittyvissä asioissa, vaikka määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Seuraavaksi suurin yhteydenoton aihe oli kunnan harkinnanvarainen toimeentulotuki ja kolmanneksi suurin aikuissosiaalityö. Vammaispalvelujen asiakkaat toivat aiempaa useammin esiin tyytymättömyyttä saamiinsa päätöksiin ja henkilökohtaisen avun toimimattomuuteen.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen koronapandemian seurauksena, mutta vuonna 2021 pandemia ei juurikaan näkynyt yhteydenotoissa.

Raportissa sosiaaliamiehet nostavat esille erityisesti lastensuojelun ja harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen ja talousneuvontaan liittyvät ongelmat. Lastensuojelun osalta sosiaaliamieheen yhteyttä ottavat raportoivat mm. etteivät työntekijät ehdi keskustelemaan tai eivät vastaa soittopyyntöihin. Lastensuojelun asiakasmäärät ovat suuria eikä kaikkia lakisääteisiä tehtäviä aina ehditä tekemään suuren asiakasmäärän vuoksi. Asiakkaat kertovat yhteydenotoissa myös sijaishuollon ongelmista, huonosta kohtelusta ja henkilökunnan epäasiallisesta käytöksestä.

Aikuissosiaalityön osalta sosiaaliamiehet toteavat, ettei pelkkä toimeentulotuen jakaminen ole riittävää apua asiakkaiden talousvaikeuksiin, vaan talousosaamista tulisi lisätä suunnitelmallisesti. Erityisen tärkeää on

lastensuojelun asiakkaana olevien vanhempien talousosaamisen tukeminen aikuissosiaalityöllä.

Ylöjärvellä sosiaalityössä on edellisten vuosien aikana panostettu lastensuojelun riittäviin resursseihin ja työntekijäkohtainen asiakasmäärä on ollut kohtuullisella tasolla jo vuoden 2021 aikana. Tällä hetkellä vuoden 2022 alusta voimaan tulleen lastensuojelulain muutoksen mukainen työntekijäkohtainen asiakasmäärä (enintään 35 asiakasta) toteutuu.

Aikuissosiaalityössä talousasioiden ohjausta ja neuvontaa on hyödynnetty lähinnä asiakas- ja tilannekohtaisesti. Jatkossa on tarpeen työstää ohjauksen suunnitelmallisempaa käyttöä ja esim. ryhmäpalvelujen hyödyntämistä osana asiakastyötä.

Sosiaaliasiamiehet toteavat raportissa suuntaavansa sosiaaliasiamiestoimintaa kuluvan vuoden aikana jo 2023 aloittavalle hyvinvointialueelle. Mittavaa sote-uudistusta pyritään pitämään mahdollisuutena parempaan sosiaalihuoltoon tasaisesti jakautuvien resurssien ja käytäntöjen yhtenäistämisen myötä.

Liite	nro 5 / Selvitys kunnanhallitukselle sosiaalihuollon asiakkaan aseman ja oikeuksien kehityksestä vuonna 2021
Esittelijä	Terveys- ja sosiaalijohtaja
Päätösehdotus	Perusturvalautakunta päättää merkitä sosiaaliasiamiehen selvityksen vuodelta 2021 tiedoksi ja antaa yllä olevan selostuksen Ylöjärven tilanteesta kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi.
Päätös	Hyväksyttiin. ----